

Birding Breaks organiseert voor het eerst in haar bestaan van 26 augustus tot 2 september 2015 deze reis naar

Noord-Spanje

Wij gaan gewapend met kijkers, telescopen en camera's op zoek naar

wolven   beren   zeezoogdieren   zeevogels   roofvogels

En vanzelfsprekend genieten we ook van de regenwulp, de waterpieper, de waterspreeuw, het paapje, de roodborsttapuit, de putter enz. enz.

Wij

Staande v.l.n.r.:   Foeke Buitenrust Hettema, René Vos, Henk Neerings, Adriaan Dijkse,
Ruud Versijde, Pieter Vermeer, Daniëlle van Nieuwenhuyse, Hans de
Ruiters, Elles Molendijk, Hetty ten Ham, Frank Dorel, Harry de Jong en
Erik Neuteboom

Zittend v.l.n.r.:   Sytske Overbeeke, Godfried Schreur en Cora de Groot

De leiding is in handen van Godfried Schreur en René Vos

Woensdag 26 augustus: reisdag

Om 12.30 uur verzamelen we ons in de vertrekhal van Schiphol en maken kennis met René Vos. Hij vervangt Rob Felix die zich door ziekte helaas heeft moeten afmelden. We doorstaan alle controles en vlucht KL 1687 vertrekt om 14.45 uur naar Bilbao waar we met 20 minuten vertraging landen omdat de eerste landingspoging als gevolg van teveel rugwind mislukt. De kennismaking met Godfried verloopt vlot, voor enkelen is het een hernieuwde kennismaking, zij zijn al eerder met Godfried op stap geweest. Nadat de bus voor René is opgehaald rijden we in Bilbao naar een supermarkt voor de lunchinkopen voor donderdag en vervolgens naar hotel Seminario

Natuurlijk zijn de eerste vogels al gespot zoals de Spaanse mus, de torenvalk en de ekster. In het hotel wordt – meent Hans - de bruine prachtuil gesignaleerd en in ieder geval door Henk en Cora vereeuwigd, er zullen nog vele vlinders, sprinkhanen en andere insecten volgen. Vooral Cora ontpopt zich als een specialiste op vlindergebied, de uiteindelijke lijst die we via Godfried ontvangen bevat 24 vlinders: van oranje zandoojie tot bruine vuurvlinder. Hans is geen kenner, 6 van de 24 zijn hem bekend. Dit is één van de charmes van dit soort reizen, je kunt meeliften met de kennis/specialisatie van andere deelnemers. Sytske bijvoorbeeld, nee .....dat komt later.

Vanaf 20.30 uur genieten we van een goede maaltijd waarna we op het terras een voorstelronde houden. Het staat ieder vrij om over zichzelf te vertellen wat zij/hij kwijt wil, daar zijn de meesten gelukkig niet al te terughoudend in, we gaan tenslotte een week intensief met elkaar optrekken. De 'stellen' zijn Sytske + Adriaan, Hetty + Erik en Cora + Ruud. De meesten zitten nog volop in het arbeidsproces, maar Adriaan, Hans, Harry en Henk vallen inmiddels in de categorie vrijwilligerswerk. Godfried en René kennen elkaar van een eerdere reis en delen de kamer, terwijl Henk en Hans ook kamergenoten zijn. Hoewel we op een prima tijdstip hebben gevlogen, niet bij nacht en ontij hoefden op te staan om ons naar het vliegveld te spoeden, brengt zo'n eerste dag de nodige hectiek met zich mee door de reis en de nieuwe indrukken, dus we zoeken bijtijds ons 'mandje' op.

Donderdag 27 augustus: zeedag

Om 07.00 uur zitten we al aan het ontbijt, want om 08.30 uur worden we in Bermeo haven verwacht. Ook de koffers gaan mee, want erna rijden we door naar het volgende hotel. We schepen op tijd in op een catamaran voor de eerste dag op zee: kom maar op zeezoogdieren en zeevogels! Godfried heeft ons bij het ontbijt erop attent gemaakt niet teveel te eten en te drinken, want je weet nooit hoe je lichaam reageert op het leven op een boot buitengaats. Welgemoed stappen we aan boord, in gezelschap van 8 Spanjaarden van een Natuurorganisatie. Zij hebben kennis van zaken en daar kunnen we van profiteren. We

krijgen een mooie folder met vliegende en op het water zittende zeevogels en één van de Spanjaarden vertelt over deze zee biotoop, Godfried vertaalt. Al spoedig hebben Cora, Frank en Elles behoorlijk last van zeeziekte en ook Ruud en Hans voelen zich gaandeweg niet lekker. Het lijkt het beste achterin te gaan zitten, dan heb je het minst last van de op het water klappende catamaran. De zee is niet echt ruw, maar toch, enkelen van ons hebben duidelijk het diploma 'zeebenen' gemist. De waarnemingen gaan intussen gewoon door en zo hoort het ook. De vorkstaartmeeuw en de grote!!! pijlstormvogel zorgen voor opwinding, voor Foeke is de laatste een wenssoort, mooi meegenomen dus zo'n waarneming op volle zee. En na een week blijkt het ook de enige waarneming te zijn. Gedurende deze boottocht stelen de gewone dolfijnen, de gewone vinvissen en de blauwvintonijnen de show. De dolfijnen zijn voor ons de meest toeschouwersvriendelijke zeezoogdieren, ze laten zich vlak bij de boot zien, zijn speels althans zo komen ze over en blijven een poosje bij de boot rondzwemmen. Aan de fontein water+lucht zien we de vinvis dichterbij of wat verder weg opduiken, we denken dat we er 4 gezien hebben, maar wellicht zijn het er 2 of 3 en hebben we dezelfde vinvis een paar maal zien opduiken. Ze blijven relatief kort aan de oppervlakte en als ze de rug krommen – dát hebben we snel door - duiken ze de diepte in en blijven zeker 10 minuten weg. Onder water zijn ze echt niet te volgen, dus waar ze weer opduiken blijft steeds een verrassing. De schipper probeert bij een waarneming zo dicht mogelijk bij ze in de buurt te komen, maar dat blijkt en blijft dus een gok. Toch imposant hoor, de gewone vinvis is het grootste zeezoogdier dat we tijdens deze reis gezien hebben. De blauwvintonijnen flitsen/vliegen als het ware door en over de golven. Het is knap dat enkelen onder ons er toch in slagen ze op de foto te krijgen.

Na zo'n 7 uur op het water – onder goede weersomstandigheden overigens - keren we om ongeveer 15.30 uur terug in de haven van Bermeo. Hans is vermoedt hij, niet de enige die

opgelucht voet op de vaste wal zet, als je je niet lekker voelt is 7 uur best lang. Op een terras drinken we koffie en dergelijke, nemen afscheid van de Spaanse begeleiders en rijden in de door Godfried en René bestuurde auto's naar onze volgende locatie: Boca de Huérgano. Het is een flinke rit, met één tussenstop arriveren we om 21.00 uur in Hotel Tierra de la Reina. We krijgen een prima maaltijd voorgeschoteld en Godfried licht het programma voor de volgende dag toe: wolvenmenu! De liefhebbers gaan erna lijsten, er zitten voldoende fanatiekelingen in de groep die daaraan deelnemen. Wij sluiten de dag af met een douche waarna dromenland opgezocht wordt. Op het netvlies verschijnen nog de fraaie waarnemingen van deze dag:

gewone dolfijnen

gewone vinvis

blauwvintonijnen

Vrijdag 28 augustus: wolvendag

Deze intensieve dag start om 06.15 uur (wekker), 06.30 uur (koffie/thee, cake), 06.45 uur instappen in jeeps. De chauffeurs zijn Bernardo, Maria en Guillermo van Wild Watching Spain. Niet ver van het hotel rijden we het bergachtige terrein van de Picos de Europa in en nadat we het laatste stukje lopend hebben afgelegd installeren we ons om ruim 07.00 uur, het begint net licht te worden, op een berghelling. We worden gemaand rustig/stil te blijven, op de helling tegenover ons gaat het gebeuren. In de ruim 3 uur dat we daar zitten horen en zien we vrij veel vogels, een paar keer komt een edelhert uit het bos gelopen en beneden op de weilandjes laat de wilde kat zich prachtig bewonderen. We genieten ook van zijn jachtgedrag. En zowaar, 2 wolven laten zich korte tijd zien en ook 2 spelende jonge wolven. Voor Hans zijn telescoop scherp gesteld heeft, zijn ze verdwenen, wat een pech. Bernardo geeft precies aan waar het mannetje verdwenen is, maar nog een keer tevoorschijn komen is er niet bij. Gelukkig is daar Ruud die er voor zover ik weet als enige in is geslaagd de wolf te fotograferen, Ruud ik blijf je altijd dankbaar voor deze foto!

Daar staat de 'canis lupus signatus', geniet ervan!

Om 10.15 uur breken we op en om 11.00 uur zitten we aan het ontbijt. Van 12.00 uur tot 14.30 uur maken we een prachtige wandeling vlakbij het hotel over een pad in een vallei tussen heuvels. We zijn nauwelijks onderweg of boven de heuvelrand cirkelen valse gieren, een aasgier (zie foto van Harry), de slangenaar en de buizerd. Een grootse start. Het is prachtig weer en ieder geniet op eigen manier van de omgeving, de flora, de vogels, insecten, vlinders. Er worden vele foto's gemaakt. Het is opvallend hoeveel – en enthousiaste en goede!! – fotografen er zich onder de deelnemers bevinden: Ruud, Cora, Elles, Erik, Adriaan, Sytske, Henk en Harry. Onze bovenste beste buur Daniëlle uit Antwerpen-Zuid voegt zich vast bij dit rijtje, 9 van de 14 deelnemers fotograferen veel terwijl Birding Breaks dit niet als fotoreis presenteert.

Dan is het tijd voor een drankje, een biertje en siësta.

Om 17.30 uur komen de jeeps weer voorrijden en vertrekken we naar de omgeving van Buron. Na een flink eind rijden duiken we met de jeeps een bos in waar met gewone auto's niet te rijden valt en komen uiteindelijk uit bij een plateau waar we ons met ons hele hebben en houwen installeren. Het is een schitterende locatie, voor Hans de mooiste van de hele week. We genieten van het fraaie weer, de mooie heuvels rondom, het bos onder onze

blikveld, de opkomende maan en de mooie luchten met parelmoerwolken.

Deze panoramafoto van Henk geeft een goed overzicht van onze biotoop van deze avond

Henk staat er zelf ook op, in schaduwbeeld. Het is duidelijk op welke helling de wolven zich ophouden, maar ze laten zich niet zien, de gemzen gelukkig wel. Het is opvallend hoeveel grote lijsters hier rondvliegen, terwijl de steenarenden mooi en duidelijk voorbij vliegen langs de heuvelkam. Daar wordt Pieter, roofvogel fan, echt blij van. Het begint al flink te schemeren als we teruglopen naar de in het bos geparkeerde auto's. Vlak voor we daar aankomen wordt de bosuil gehoord en zien René en Hans een paar nachtzwaluwen vliegen, de duisternis breekt echt aan. Het is een fantastische avond geworden.

Van 22.30 – 24.00 uur, we beginnen al aardig aan de Spaanse eettijden te wennen, genieten we wederom van een prima maaltijd, de liefhebbers 'lijsten' erna en om ongeveer 00.30 uur ligt iedereen in bed. Hoezo??!!..... intensieve dag.

Zaterdag 29 augustus: wolven- en reisdag

De dag begint als gisteren: vroeg op, koffie met cake, om 06.45 in de jeeps en om 07.00 uur zitten we op dezelfde plek als 24 uur eerder er helemaal klaar voor. Adriaan en Sytske zijn niet mee, ze slapen iets uit en willen nogmaals vogelen in de vallei van gisteren. Bij aankomst zien René en Hans – ze hebben er kennelijk patent op – op ongeveer de plaats waar de wolf staat (zie foto Ruud) een paar nachtzwaluwen wegvliegen. Een echte vogelaar weet: altijd opletten! Van de wolf c.q. wolven vooralsnog geen spoor en helaas voor ons blijft dat deze morgen zo. Wel bewonderen we rechts van ons een dwergarend die in een boomtop zit, prachtig in het licht van de opkomende zon. Ook 2 wilde katten laten zich goed bekijken en daar zijn we met z'n allen erg enthousiast over. Dus het is terecht dat hij met een foto in ons verslag beloond wordt. Zoals dat heet, we geloven het wel met de wolven, en zijn om 10.15 uur terug in hotel Tierra de la Reina waar we een voor Spaanse begrippen uitgebreid ontbijt geserveerd krijgen: heerlijk. De spullen worden gepakt en om 12.00 uur verlaten we Boca de

Huégano en zetten koers naar het westen, naar Villablino, zo'n 150 km verderop. Het wordt een soort hink-stap-sprong reis. Eerst stoppen we bij een stuwmeer, sommigen willen hier namelijk op de foto en de grote zilverreiger wordt gespot, oké. Even verderop in het dorp doen we lunchinkopen bij een Spar winkeltje, de 3e stop is bij een barretje: een zogeheten kofficolabierijsstop, want het is ook vandaag erg warm. De 4e stop is de lunchstop op een parkeerplaats bij een stromend riviertje, de lunch heeft een hoog fruitgehalte. Frank en Hans stappen als eersten uit en jagen gauw de waterspreeuw weg voor de anderen hem zien (die komen overigens wat dit betreft in Villablino helemaal aan hun trekken, niet ver van het hotel). Het is een mooie en gevarieerde locatie waar o.a. Ruud als gecertificeerd waterrat zich in z'n element voelt. We willen er graag wat langer blijven, maar Godfried heeft andere plannen en is onverbiddelijk: doorrijden! Naar de 5^e stop dus in het Cantabrisch Gebergte: bij La Peral in het Parque Natural de Somiedo. Hier komen beren voor, we maken een wandelingetje, zien (nog) geen beren, wel o.a. de alpenkraai (zie foto Cora) en de alpenkauw. Godfried houdt ons voor dat het heel gebruikelijk is dat de fauna zich bij warm weer gedeisd houdt. Als we ons een voorstelling maken van de berenvacht, kunnen we daar begrip voor opbrengen.

Om 19.15 uur arriveren we in hotel La Branina in Villablino, we verfrissen ons en gaan om 20.00 uur uit eten. Vermeldenswaard wat Hans betreft is dat hij al telefonerend met het thuisfront de groep uit het oog verlies – Henk heeft het vereeuwigd – en linksaf slaat waar zij 2x rechtsaf zijn gegaan. Net als hij zich ongerust begint te maken belt René en komt hem ophalen. Om 22.00 uur zitten we in de lounge van het hotel met z'n tienen de dag door te nemen en te lijsten. Morgen gaan we op berenjacht, om 05.45 uur op, het wordt steeds vroeger. Henk en Hans haasten zich om kamer 210 te gaan bezetten.

Zondag 30 augustus: beren(onweers)dag

En inderdaad, om 06.00 uur zitten we aan het ontbijt, op Hetty na die besloten heeft een dagje rustig aan te doen, en om 06.30 uur vertrekken we in 2 taxibusjes en de jeep van Jorge, met wie we de vorige avond al hebben kennis gemaakt naar La Peral. Jorge is ook van Wild Watching Spain en blijft ons een paar dagen begeleiden/gidsen. Het is nog donker. We zijn deze dagen te gast bij de Stichting Bruine Beer en verschillende medewerkers gaan mee

om ons berenwegwijs te maken. In La Peral stationeren we ons op een heuvelkam boven het dorpje van waaruit we een goed uitzicht hebben op 2 wanden met bos, struikgewas en rotspartijen en waar volgens goed ingelichte bronnen 1 jonge beer respectievelijk 2 beren huizen. Het is nog nauwelijks licht, het is goed te merken dat het een bekende plek is en zondag, want ook zo'n 20 Spanjaarden voorzien van telescopen komen bij ons staan. We zien allerlei vogels zoals: boomleeuwerik, kneu, Europese kanarie, paapje (Elles), alpenkraai en -kauw, vale gier, torenvalk, 1 wild zwijn (Ruud), gemzen en 3 edelherten, maar geen beer! Als de lucht betrekt en het gaat regenen en onweren, rijden we naar Pola des Somiedo. We drinken koffie in een bar en bezoeken het museum van de Stichting Bruine Beer, interessant. In dit (westelijk) deel van het gebergte komen ongeveer 200 beren voor, in het oostelijk deel zo'n 30. Godfried zegt dat er een corridor is aangelegd voor genetische uitwisseling, en dat blijkt succesvol. We doen lunchkopen en rijden terug naar La Peral want het weer is inmiddels opgeknapt. Onder het genot van een lunchbroodje koekeloeren we daar nog een uur naar de 2 wanden, maar resultaat blijft uit. Dat spijt ons natuurlijk zeer, van de 3 berenspotplekken vind Hans deze locatie de mooiste. Sytske overigens is vaak, Elles soms, in geen velden of wegen te bekennen, de dames gaan regelmatig hun eigen gang. Als we het kaartje van Sytske later ontvangen: Foto Fitis – natuurfotografie, illustraties, teksten, begrijpen we het: Sytske is gewoon aan het werk.

Vanwege de warmte rijden we terug naar het hotel voor een siësta of een wandelingetje naar de rivier (waterspreeuw!). Om 17.30 uur volgt de 2^e berenexcursie, in een ander gebied waar de beren zich met andere bessen voeden dan in La Peral, we zijn benieuwd. En zo gebeurt het, om half zes rijden we onder leiding van de president van de Stichting dhr. Guillermo Palamero , type 'baas' da's duidelijk, naar een berenuitkijplek bij Ceredo, zo'n 30 km verderop. Het laatste stukje stappen we in terreinwagens, maar vanwege een enorm gat in het pad is dat nauwelijks de moeite waard, dat hadden we wel helemaal kunnen lopen. Nadat we ons geïnstalleerd hebben, geeft dhr. Palamero ons de nodige uitleg over zijn Stichting en de in het gebied voorkomende beren. Uiteraard met Godfried als tolk, want zowel René als Erik weten zich aardig te redden in/met 't Spaans maar de andere 13 deelnemers nauwelijks tot niet. Na een poosje begint de lucht te betrekken, het is

ongeveer 19.00 uur en we beseffen dat we het niet droog houden. Alles wat ons en ons kostbare materiaal tegen de regen kan beschermen wordt tevoorschijn gehaald: regenkleding in alle soorten en maten, capes, stukken plastic, plastic tassen, paraplu's en petjes. Voor de neutrale toeschouwer zien we er niet uit en verschillende dames stikken van het lachen, Sytske zittend (en fotograferend) onder een grote paraplu voorop. Het voordeel van een onweersbui is vaak dat hij redelijk snel voorbij is, dus na de bui houden wij hardnekkig vol.

We kunnen weinig anders, helaas valt er bar weinig te beleven daar, slechts wat huiszwaluwen vliegen langs. Zo rond 21.00 uur dient zich een ander natuurverschijnsel aan!!

Sytske: 20.55 uur

MAMMATUSWOLKEN

Harry: 21.08 uur

Schitterend!

Op de bergwand tegenover ons blijft het angstig rustig, dus ondanks de fraaie luchten druipen we letterlijk en figuurlijk af. Toch vestigen we deze avond nog een record, om 23.00 uur schuiven we aan tafel in hetzelfde restaurant als gisteren, Hans weet inmiddels ook de weg. Dan lijsten de liefhebbers nog en is Hetty de enige die echt uitgerust is, zoveel is zeker.

Maandag 31 augustus: beren-, vogel- en reisdag

Réveille 06.15 uur, ontbijt 06.30 uur, op pad 07.00 uur. We ondernemen de 3e en ultieme poging om beren te zien in hun habitat. Onder leiding van dhr. Palamero rijden we naar Leitarrriegos want daar zijn zondag 2 beren gezien. Jorge en nog een medewerker van de Stichting zijn van de partij. Wij moeten zoals gebruikelijk zo stil mogelijk zijn, opvallend is dat de genoemde medewerker constant staat te praten bij z'n telescoop. Op een gegeven moment komt hij opgewonden terugrennen van even weggeweest: hij zit er !!!!! Wij veren op, dan blijkt 't een wild zwijn te zijn. Vast het mannetje, maar die valt in een andere "beer" categorie. Dit wordt overigens Godfrieds' moment! van de week. Wij hebben de betreffende wand urenlang zo goed bekeken dat we hem uit kunnen tekenen. Verder dan het genoemde zwijn, een ree en 10 gemzen komen we niet. Ook een poging om via het dorpje verderop het gebied in te trekken strandt bij een onlangs door de autoriteiten geplaatst verbodsbord. En

'ijzeren' beer (Henk)

uitwerpselen (Hans)

dan kun je president zijn van de Fundación Oso Pardo, het wordt omkeren geblazen. Teleurgesteld, ja dat toch wel, vertrekken we, op berengebied rest ons weinig anders dan bovenstaande foto's.

Om 10.45 zijn we terug in hotel La Branina in Villablino, om 12.00 uur vertrekken we in onze eigen bussen naar ons laatste hotel El Carmen in Luanco aan de kust, dwars door het Cantabrisch gebergte. Het is net als zaterdag een flink eind rijden. Ook Jorge gaat mee en onder zijn leiding vogelen we een paar uur in wederom Parque Natural de Somiedo in een open gebied bij Piedrafita de Babia, een terrein dat hij goed kent. Het is aangenaam weer en we vinden het heerlijk zoveel verschillende vogels te spotten zoals het paapje, de grauwe klauwier, de Iberische klapekster, de grauwe en bonte vliegenvanger, de putter, de tapuit, de grauwe kiekendief, de grote gele kwikstaart en de havik. Wat zou Erik die steeds enthousiaster is gaan fotograferen graag de havik in zijn lens gevangen hebben en hebben afgedrukt, maar de waarnemingstijd is te kort. Van de talrijke kleine en grotere vogels in dit gebied knappen we op na de berensof van de ochtend.

Snel daarna stoppen we bij een restaurant, niet ver van La Peral, en daar wordt ons behoorlijk vlot een smakelijke lunch voorgezet. De parkeerplaats grenst aan een nat weilandje waar wat werktuigen staan en wie scharrelt daar rond???? Jawel, de

waterpieper!! Een vogel

die we bepaald niet dagelijks zien, fijn dat Harry hem op de foto heeft gezet. Vervolgens rijden we op verzoek van Hans even naar Pola de Somiedo, het ligt praktisch op de route. Hans wil in het al door ons bezochte museum een bruine knuffelbeer kopen onder het motto: Je moet toch wat. Die worden daar niet verkocht, helaas, uiteindelijk wordt de knuffel op het vliegveld van Bilbao aangeschaft.

Het laatste stuk naar hotel El Carmen leggen we af in de stromende regen, het deert ons niet, wij zitten droog. We komen er om 19.00 uur aan, dineren er om 20.30 uur en na het lijsten vindt niemand het vervelend de kamers op te zoeken.

Over auto's gesproken, gaandeweg de week is een min of meer vaste auto-indeling ontstaan en daar worden weinig woorden aan vuil gemaakt. Godfried heeft meestal Foeke, Elles, Henk, Daniëlle, Frank, Harry en Hans als passagiers, René rijdt veelal met Adriaan, Sytske, Hetty, Erik, Cora, Ruud en Pieter. Regelmatig zit Hans op de deurdichtsmijtersstoel en Daniëlle achter hem is niet te beroerd de gordel aan te reiken: "Hé Hans, hier is uwen zwabber." Heerlijk, dat Vlaams.

Dinsdag 1 september: de 2e zeedag

Regels zijn regels, we mogen niet met z'n allen op de gereserveerde catamaran in Gijón, dus Godfried is genoodzaakt de groep in tweeën te splitsen, iets wat hij vervelend vindt en hij is

niet de enige. Maar na zijn toelichting over een langere en kortere bootreis zijn de kaarten snel geschud en is iedereen tevreden. Van 08.00 – 15.00 uur gaat groep 1, een mannengroep, de Golf van Biskaje op: Godfried, Jorge, Foeke, Henk, Harry, Pieter, Frank en Hans. Van 15.00 – 19.00 uur vaart groep 2 uit: René, Elles, Daniëlle, Hetty, Erik, Adriaan, Sytske, Ruud en Cora. Groep 2 bezoekt 's morgens het gebied bij Cabo de Penas, een rotsenkust in de buurt waar veel trekvogels uit bijvoorbeeld Engeland arriveren. Ook is er een museum, horeca en een groot wandelgebied langs de kust met o.a. een prachtige heidevegetatie, groep 1 gaat daar 's middags heen.

Het is rustig en droog weer als groep 1 uitvaart, al in de haven wordt de kuifaalscholver gesignaleerd. Ook de zee is rustiger dan vorige week donderdag, iets wat Frank en Hans niet erg vinden. Het gaat deze tocht vooral om de zeevogels, dus naast de kapitein gaat de zogenoemde 'chummer' mee, als we ver genoeg uit de kust zijn begint hij stukjes vis(afval) in zee te gooien. Aanvankelijk gebeurt er niets, maar ineens is er een geelpootmeeuw, dan 2, dan 4 en al snel zijn ook kleine mantelmeeuwen van de partij, het wordt een gekrijs van jewelste. Wat opvalt is dat er veel juveniele vogels tussen zitten. En dan verschijnen de Jan van genten: eerste-, tweedejaarsvogels en volwassen vogels en de pijlstormvogels: de Noordse, vale, grauwe en Kuhls pijlstormvogel. Ook het stormvogeltje dat niet dichtbij komt, missen we niet, dankzij Jorge die duidelijk in zijn element is en snel en feilloos waarneemt. Ook de sterns: de grote, Noordse, zwarte en visdief proberen een graantje mee te pikken maar dat valt ze niet mee. Als klap op de vuurpijl verschijnen ook de jagers: de kleine en middelste komen niet echt dichtbij, maar de grote wel. We zien hoe een grote jager een Kuhls pijlstormvogel belaagt en dwingt zijn pas gepakte voedsel te geven/te braken: zo komen de jagers aan hun kostje. In de mensenwereld hebben we daar een woord voor, in de dierenwereld heet het "zo gaat het in de natuur!" Er worden veel en fraaie foto's gemaakt, het is lastig er één te kiezen voor dit verslag. Na wikken en wegen wordt het de vogel die bij velen favoriet is: de grauwe pijlstormvogel, onderweg naar zijn broedgebied bij Australië.

Het zal niet altijd opgaan, maar wie goed observeert kan het voedsel pakken in drieën verdelen:

1. De mantel- en geelpootmeeuwen en de sterns pikken de stukjes vis van het wateroppervlak
2. De pijlstormvogels landen vaak tussen de krijssende meeuwen en duiken behendig de stukjes voedsel op die dieper gezonken zijn
3. En wat ook zij missen wordt opgedoken door Jan van Genten die als een soort verticale straaljager het water in duiken

Het is een prachtig gezicht, we genieten volop en de 7 uur zijn om voor we er erg in hebben. De kapitein heeft de automatische piloot aangezet en een paar uur geslapen, op volle zee vormt dat geen probleem. In de haven moet hij voor hij met groep 2 vertrekt te water want de schroef blokkeert, hij slaagt erin met een flinke bos touw en netten boven te komen. Ook groep 2 komt met enthousiaste verhalen over het chummen en de vogels thuis. Wij rijden om 15.30 met Godfried naar Cabo de Penas waar de anderen zich 's morgens prima vermaakt hebben. Ze hebben o.a. de draaihals gezien in een boom. Daar zijn we natuurlijk ook voor in, de boom is duidelijk beschreven en hebben we snel gevonden, de draaihals niet. Op zich is dat niet zo vreemd, een vogel blijft niet gauw urenlang in dezelfde boom zitten voor eventueel geïnteresseerden. We zouden het wel wensen, maar zo werkt het niet. Teleurgesteld driipt Foeke af, richting horeca, wij gaan een wandeling maken in de heidevegetatie. Daar blijkt eens te meer dat Harry een behoorlijke allrounder is, hij weet veel van verschillende soorten heide en staat met ons ook stil bij de klokjesgentiaan. Dat is een waardplant voor een bepaalde vlinder, hij wijst de afgezette eitjes aan. Het luistert nauw in de natuur. Zo tegen zessen wordt het weer bewolkter en winderiger, zodat niemand bezwaar maakt naar het hotel te rijden.

Op voorstel van Henk lopen Hans en hij nog even naar een inham van de zee, een soort haventje met enkele hoge oevers, vlakbij het hotel. Daar zien ze nog 12 verschillende vogels waaronder de oeverloper, de bonte strandloper, de ijsvogel, de geelgors en de kleine zilverreiger.

De Noord-Spanje week zit er bijna op, dus na het diner worden Godfried en René voor alles wat ze voor ons gedaan en georganiseerd hebben reuze bedankt. Ze hebben veel kennis van zaken, zijn prettige kerels en uitstekende chauffeurs, kunnen goed met elkaar overleggen en

opschieten en hebben hun best gedaan het iedereen in de groep naar de zin te maken. We delen met elkaar de teleurstelling dat we ondanks de investering van vele uren turen slechts één keer een paar wolven gezien hebben en geen beren. Dat ligt niet aan hen, dat is duidelijk voor ons allemaal. Ook Birding Breaks heeft achteraf gecommuniceerd dat in het reisaanbod misschien iets te enthousiast de suggestie is gewekt dat de wolf en de beer wel even makkelijk te zien zouden zijn. Enfin, ze hebben ons met een bos bloemen verrast en een royaal gebaar gemaakt m.b.t. een volgende te boeken reis. Ook deze dag wordt met een tevreden gevoel afgesloten.

Woensdag 2 september: vogel- en reisdag

We mogen uitslapen van Godfried, kom er eens om. Dat kunnen we waarderen, we willen allemaal graag genieten van deze laatste dag. We zitten in Luanco een paar uur rijden van het vliegveld in Bilbao af en omdat we om 17.25 vliegen is het streven daar om 15.00 uur aan te komen, de auto van René moet tenslotte ook ingeleverd worden. Kortom: er is tijd om in een interessant gebied te vogelen.

Tijdens een koffiestop doet Hans zijn best wat hoogtepunten van de anderen los te peuteren, een item om het verslag mee af te sluiten.

Daarna rijden we naar Marismas de Santona, waar naast een vogelrijk estuarium ook veel visverwerkende industrie is. De groepsfoto op de voorkant is daar gemaakt. De wandeling over de kade en het pad verderop is meer dan de moeite waard. Het lukt Harry weer om een bijzondere foto te maken: een blauwe reiger die een paling te pakken heeft. Binnen de kortste keren noteren we een aantal nieuwe soorten: dodaars, geoorde fuut, lepelaar, meerkoet, bontbekplevier, kleine plevier, grutto, tureluur, groenpootruiter, zwartkopmeeuw, grote mantelmeeuw en last but not least de blauwborst. René heeft hem als eerste in de gaten, hij is niet meer in prachtkleed zoals dat heet, maar we genieten er allemaal van omdat hij zich verschillende keren mooi laat zien.

We sluiten dit bezoek af met een lunch in een restaurant ter plaatse waar tot onze verbazing weinig visgerechten geserveerd worden, maar verder smaakte het prima.

We komen volgens planning bij het vliegveld aan en nemen als eerste afscheid van Godfried. De bedankjes zijn niet van de lucht en terecht, we hebben het zoals eerder al is vermeld goed gehad met hem als gids. Hoewel hij andere plannen had, mailt hij een paar dagen later dat hij met een paar korte stops toch in één keer doorgereden is naar zijn woonplaats La Codosera waar hij om 02.00 uur 's nachts arriveert.

Wij beleven een bijzonder chaotische boarding die er uiteindelijk in resulteert dat vlucht KL 1688 met 2 uur vertraging vertrekt en 5 passagiers onder wie Hans niet mee mogen terwijl er voldoende lege stoelen in het vliegtuig zijn. De conclusie is: een slechte beurt, service en communicatie van de KLM. Hans heeft in een aparte bijlage de gang van zaken beschreven, Cora heeft de 2 uur vertraging in het vliegtuig in een mail beschreven, bedankt Cora. Dit gedoe moet niet teveel aandacht opeisen. Punt! We hebben een erg fijne week met elkaar gehad en het gevoel dat iedereen het fijn gevonden heeft om elkaar te leren kennen in deze constellatie overheerst. Ook hebben we veel van elkaars kennis en kunde (fotografie) kunnen genieten en profiteren. Een ieder bedankt daarvoor.

Hoogtepunten in volgorde van de deelnemerslijst

Ruud blijft zijn grote hobby – duiken – trouw en kiest voor de kraakheldere Rio Luna en de adderringslang. Ook de gewone vinvis vindt hij groots, de manier waarop dit grote zeezoogdier de diepte in duikt: geweldig. Ruud maakt prachtige foto's.

Cora heeft ondanks de aanvallen van zeeziekte genoten van het chummen waar o.a. de Jan van Genten, van jonge tot volwassen dieren op afkomen. De wilde kat is een andere topper en de diversiteit aan vlinders, vlinders zijn zoals gezegd haar specialiteit, hoewel ze ook

prachtige foto's van bijvoorbeeld sprinkhanen en de groep heeft gemaakt.

Elles kiest zoals ze ons haar vele foto's heeft opgestuurd voor het mooie landschap, haar favoriete dieren zijn de wilde kat en de Jan van Gent. Tijdens het vogelen met Jorge in Piedrafita de Babia maakt de Iberische klapekster veel indruk. Elles, bedankt ook voor de filmpjes die je via we transfer hebt gestuurd. En de uitstapjes met Sytske .....

Erik heeft eigenlijk geen tijd om de vraag te beantwoorden en dat past helemaal bij hem. Hij is zo druk doende met waarnemingen, camera en statief. "Moet je kijken....." is een standaarduitdrukking van hem. Als hij één vogel uit de lucht zou kunnen plukken, dan toch de slangenarend!

Hetty noemt als eerste de goede sfeer in de groep, daar heeft ze van genoten. Ze is verstandig omgegaan met haar energie door niet altijd mee te gaan. De wolf is een mooie waarneming en het landschap van de Picos de Europa: prachtig. Tenslotte de mammatus wolken, Hetty is vast niet de enige die dat niet eerder zo mooi heeft gezien.

Adriaan, rustig en altijd goedgehumt, noemt het prachtige landschap bij Buron waar we vrijdagavond de 2^e wolvenexcursie beleven en de hei bij Cabo de Penas. Hij heeft de wolf mooi gezien en ook voor hem is de grauwe pijlstormvogel favoriet.

Sytske geniet enorm van de wolkenluchten in het algemeen en hoewel het niet "mijn dier" is toch ook van de wilde kat. Verder, wat voor Adriaan geldt, geldt ook voor haar en: wat een fotografe! Meer dan 800 foto's.

Frank heeft net als anderen regelmatig behoefte aan 'even bijslapen' onderweg, maar onderschat hem niet deze alerte natuurliefhebber. Het wordt haast saai, maar ook hij noemt de hei bij Cabo de Penas, de wilde kat en de grauwe pijlstormvogel als eerste.

Henk heeft net als Elles en Sytske heel veel foto's gemaakt, hij heeft ze ons chronologisch gestuurd. Kiest Henk een mooie bloem? Nee, de wilde kat en de grauwe pijlstormvogel staan ook voor hem op nummer één. Henk, zullen we deze 2 maar Henk en Hans noemen?

Pieter, vlot als geen ander, eigen stijl en in voor onderkoeld woordgebruik met humoristische ondertoon, noemt geheel volgens verwachting de steenarend, maar ook de wilde kat.

Daniëlle weet alles van peulvruchten maar daar komt ze niet voor naar Noord-Spanje. Rustig, geïnteresseerd, goedlachs en Vlaamse, een prima combinatie. Ze is meer met dit soort reizen mee geweest en fotografeert met zorg. Thuis heeft ze 2 huiskatten, dus ze zal "niet van de melk raken" als de wilde kat haar favoriete dier genoemd wordt. En voor het 'charetteke' Daniëlle moet je maar even bij de foto's van Harry kijken.

Foeke, zelf fors van postuur, denkt graag in het 'groot'. Dat we de beer niet gezien hebben, is voor hem een forse streep door de rekening. Hij komt ervoor terug, zegt hij. Dan maar de keus laten vallen op de wilde kat, niet op de gewone vinvis, wel op de grote! pijlstormvogel.

Hans gaat ook al voor de wilde kat en de grauwe pijlstormvogel. Verder heeft hij genoten van prachtige landschap van de Picos, de kust en jullie gezelschap.

Harry en Godfried: grauwe pijlstormvogel!!! Waarom uitgebreider als het kort kan.

René neemt (net als Godfried overigens) heel snel waar met het oog en het oor. En, eerlijk is eerlijk, hij heeft meestal gelijk. Dat kenmerkt de goede gids, die hij is. Als gemeld wordt dat het stipje heel ver weg de grauwe kiekendief is, bekruipt Hans wel het gevoel: Ja hoor René, het zal wel. Hij noemt als enige de draaihals die op de laatste dag gezien is door de helft van de groep. Een mooie vogel, ziet Hans op blz. 247 van de ANWB vogelgids.

Cora, de bloemenkrabspin is prachtig, maar het is de kleine saterzandoog, toch!? Komt dat door dat duivelse oogje?

De wilde kat is 9 keer gekozen, de grauwe pijlstormvogel 6 keer, deze foto's van Harry en Henk besluiten dit verslag.

Hans de Ruiter
Leusden, september 2015